

Alþingi

Kirkjustræti
101 Reykjavík

Reykjavík, 7. apríl 2021

Tilvísun PÍ: 2021031332/5.12.0

Efni: Umsögn Þjóðskrár Íslands um frumvarp til laga um þjóðkirkjuna. 587. mál

Þjóðskrá Íslands vísar til erindis Allsherjar- og menntamálanefndar Alþingis, dags. 18. mars sl., þar sem frumvarp til laga um þjóðkirkjuna, þingskjal 996 - 587. mál. er sent til umsagnar. Athugasemdir stofnunarinnar fara hér á eftir.

Almennar athugasemdir

Í upphafi er rétt að geta þess að það er mat Þjóðskrár Íslands að ekki sé til staðar skýr lagaheimild sem skyldar stofnunina að skrá og miðla upplýsingum um sóknir í þjóðskrá. Þjóðskrá Íslands starfar m.a. eftir lögum nr. 70/2018 um Þjóðskrá Íslands og lögum nr. 140/2019 um skráningu einstaklinga. Þjóðskrá Íslands skal með starfsemi sinni gæta upplýsinga um einstaklinga með því að safna, varðveita, uppfæra og miðla þeim upplýsingum á sem öruggastan hátt sbr. 1. mgr. 3. gr. laga um Þjóðskrá Íslands. Samkvæmt a-lið 1. mgr. 3. gr. laganna sér stofnunin um þjóðskrá og tengdar skrár. Í 1. mgr. 6. gr. laga um skráningu einstaklinga kemur fram með skýrum hætti hvaða upplýsingar í þjóðskrá eru skráðar. Um er að ræða tæmandi lista. Þar er m.a. að finna skráningu í trú- eða lífsskoðunarfélag, þ.e. hvert gjöld til skráðra trú- eða lífsskoðunarfélaga skuli renna, sbr. 16. tl. 1. mgr. 6. gr. laganna. Í greinargerð frumvarpsins er varð að lögum um skráningu einstaklinga segir um þetta;

“Þá er rétt að vekja athygli á orðalagi 15. tölul. um hvert sóknargjöld skuli renna. Í daglegu tali hefur verið talað um skráningu í trúfélög hjá Þjóðskrá Íslands en það er villandi. Í skráningunni felst einungis skráning á því hvert sóknargjöld skuli renna samkvæmt ákvæðum laga um sóknargjöld, nr. 81/1987, með síðari breytingum, og lögum um skráð trúfélög og lífsskoðunarfélög, nr. 108/1999, með síðari breytingum. Með skráningu trúfélags eða lífsskoðunarfélags í þjóðskrá felst ekki að Þjóðskrá Íslands haldi sérstakt félagatal trúfélaga eða lífsskoðunarfélaga. Félagatalið er samkvæmt umræddum lögum haldið hjá viðkomandi trúfélagi eða lífsskoðunarfélagi og þykir því tilefni til að vekja sérstaka athygli á þessu í ákvæðinu”.

Við almannaskráningu er nauðsynlegt að gæta fyllsta öryggis þeirra gagna sem um er að ræða enda er í mörgum tilvikum um að ræða afar viðkvæmar persónuupplýsingar. Við mat á því hvaða þjóðskrárgögnum er miðlað hverju sinni hefur Þjóðskrá Íslands ávallt í huga að miðla ekki meiri upplýsingum úr þjóðskrá en tilefni er til. Þjóðskrá Íslands skráir ekki fleiri upplýsingar en henni ber skylda til skv. lögum eða reglum.

Þjóðskrá Íslands upplýsti Biskupsstofu og Fjársýslu ríkisins árið 2019 að stofnunin myndi hætta að skrá og miðla úr þjóðskrá upplýsingum um sóknir. Jafnframt var tilkynnt að stofnunin teldi sig reiðubúna til að vinna að lausnum svo hægt væri að skila sóknargjöldum til þjóðkirkjunnar. Í kjölfarið voru haldnir fundir með fulltrúum Biskupsstofu og hefur Þjóðskrá Íslands frestað því að skráningu sókna í þjóðskrá yrði hætt enda hefur samstarf átt sér stað um útfærslu sókna milli stofnananna tveggja. Svo hægt sé að skila sóknargjaldi niður á sóknir var lagt til af hálfu Þjóðskrár Íslands að Biskupsstofa myndi

**Þjóðskrá Íslands
Registers Iceland**

Borgartún 21
105 Reykjavík

Hafnarstræti 107
600 Akureyri

515 5300
skra@skra.is

skra.is

👤 Fólk 🏠 Fastelg्नir

skila inn landfræðilegum þekjum með afmörkun sókna til stofnunarinnar, þannig væri hægt að skila inn fjölda einstaklinga með skráð lögheimili innan tiltekinna sókna sem skráðir væru í þjóðkirkjuna hverju sinni. Hægt væri að framkvæma gagnakeyrlur sem þessar einu sinni ári eða oftar. Það er á hendi Biskupsstofu að skilgreina mörk sókna en ekki Þjóðskrár Íslands. Þannig ber Biskupsstofu að skila inn breytingum á mörkum sókna, t.d. þegar ný sókn verður til eða þegar að sóknir sameinast. Slíkar breytingar kalla á uppfærslur heimilisfanga í þjóðskrá þ.e. það þarf að breyta sóknum einstaklinga í þjóðskrá. Slíkar uppfærslur taka tíma og kalla á vinnu sérfræðings hverju sinni. Það er mat Þjóðskrár Íslands að gæta þurfi að meðalhófi við hvernig vinnslu og miðlun upplýsinga úr þjóðskrá er háttað. Þá er einnig rétt að geta þess að landfræðileg gögn eru talin betri til afmörkunar svæða, s.s. sókna, í stað þess að sóknarskráningar séu hlutu af skráningu heimilisfanga líkt og tíðkast í dag.

Eins og að ofan getur er það hlutverk Þjóðskrár Íslands að skrá og viðhalda trú- eða lífsskoðunarfélagsaðild einstaklinga í þjóðskrá sbr. 16. tl. 1. mgr. 6. gr. laga um skráningu einstaklinga. í skráningu felst aðeins hvert sóknargjöld skuli renna samkvæmt ákvæðum laga um sóknargjöld, nr. 81/1987. Ein af stefnum Þjóðskrár Íslands er að vera í fararbroddi í sófnun, varðveislu og miðlun upplýsinga á rafrænu formi. Í þessu felst að tilkynningar um breytingar á skráningu einstaklinga í eða úr trú- eða lífsskoðunarfélagi í þjóðskrá eru í dag meira og minna með rafrænum hætti. Sá sem hyggur á slíka breytingu getur þó ávallt mætt í afgreiðslu Þjóðskrár Íslands og tilkynnt um breytingu þar. Þegar Þjóðskrá Íslands veit landfræðileg þekjumörk sókna er hægt að tilgreina hvaða einstaklingar tilheyra hvaða sókn og þ.a.l. fjölda einstaklinga í sókn. Með þessu getur Fjarsýsla ríkisins skilað sóknargjöldum m.v. 1. desember ár hvert. Þjóðskrá Íslands hefur lýst yfir vilja sínum að leysa þetta mál með viðkomandi aðilum á sem einfaldasta máta svo að sóknargjöld skili sér niður á sóknir, þar sem ekki er að mati Þjóðskrár Íslands lagaskylda til staðar sem segir að stofnuninni beri að skrá sókn einstaklinga í þjóðskrá.

6. gr. frumvarpsins, söfnuðir og sóknir

Samkvæmt 2. mgr. 6. gr. frumvarpsins myndar söfnuður á tilteknu landsvæði sókn. í greinargerð með frumvarpinu segir m.a. að þjóðkirkjan muni veita Þjóðskrá Íslands þær upplýsingar sem stofnunin þarfnast svo hægt sé að skrá áfram sóknarbörn í tilteknar sóknir. Svo þetta sé gerlegt þarf þjóðkirkjan að skilgreina sóknir, þ.e. hver mörk sókna eru hverju sinni og koma þeim upplýsingum til Þjóðskrár Íslands. Með því er hægt að skila sóknargjöldum á rétta staði. Það getur ekki verið hlutverk Þjóðskrár Íslands að ákveða sóknamörk. Eins og áður greinir hefur verið samvinna á milli Þjóðskrár Íslands og Biskupsstofu um þessa vinnu. Með þessu er hægt að vinna tölfraði sem skilgreinir fjölda þeirra sem eru skráðir í þjóðkirkjuna í þjóðskrá. Svo að Þjóðskrá Íslands geti skilað inn upplýsingum um fjölda sóknarbarna þjóðkirkjunnar niður á lögheimili þarf þjóðkirkjan að skila sínum gögnum til Þjóðskrár Íslands.

Í 3. mgr. 6. gr. frumvarpsins segir að sóknarbörn eru öll þau sem lögheimili eiga í sókn og eru skráð í þjóðkirkjuna. Í 4. mgr. 6. gr. frumvarpsins er lagt til að Þjóðskrá Íslands skuli árlega standa þjóðkirkjunni skil á skrá yfir nöfn, kennitölur og fjölda sóknarbarna sem lögheimili eiga í hverri sókn fyrir sig. Verði ákvæði þetta að lögum er um að ræða sérvinnslu skv. gjaldskrá Þjóðskrár Íslands. Ekkert er kveðið á um hvernig slík gögn eigi að flæða á milli Þjóðskrár Íslands og þjóðkirkjunnar. Ber stofnuninni að senda skjal á hverja sókn fyrir sig þar sem finna má upplýsingarnar eða er nóg að afhenda Biskupsstofu þær sem koma

Þjóðskrá Íslands
Registers Iceland

Borgartún 21
105 Reykjavík

Hafnarstræti 107
600 Akureyri

515 5300
skra@skra.is

skra.is

👤 Fólki 🏠 Fastelgirnir

þeim áfram? Það þarf að liggja fyrir með skýrum hætti hvernig og hvert beri að senda listann.

Þjóðskrá Íslands getur, sé þess óskað, mætt á fund Allsherjar- og menntamálanefndar og skýrt umsögn þessa nánar.

F.h. Þjóðskrár Íslands

Indriði Björn Ármannsson
lögfræðingur

Þjóðskrá Íslands
Registers Iceland

Borgartún 21
105 Reykjavík

Hafnarstræti 107
600 Akureyri

515 5300
skra@skra.is

skra.is